

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan

• 2005-yil, 16-sentabr

№ 38 (3815)

ИСТИҚЛОЛ ГУРУНГЛАРИ

Мамлакатимиз ўз хуррятининг ўн тўрт йилигиги нишонлаган ва ҳалқимиз мустақилликнинг ўн бешинчи даврони ошиш сарни катта куч-ғайрат билан меҳнат қўлаётган айни кунларда пахта хирмонларини юксалтираётган дала меҳнаткашлари, теримиҳ ҳашарчилар, дастирхонимиз ноз-незматларга сероб этувчи миришкор бoggонлар хузурида, меҳнат жамоатарида, зиёдилар шафокорлар даврасидан ижодкорлар, таникли сиёсатшunos ва жамоатчилик наомиядларни билан учрашувлар ҳам қизгин давом этмокда.

Яқинда ёзувчилар уюшмаси раиси, ўзбекистон Қаҳрамони, Ҳалқ шофири, Олий Мажлиси Сенати аъзоси Абдулла Орипов иштирокида Наманган вилоятида шундай учрашувлар бўлиб ўтди. Айниска, ёш авлоднинг мустақиллигимиз моҳиятини теран англаб етиши,

Ватанни ҳамиша ўйғок нигоҳ ва ҳушёр ақл-идроқ билан химоя қилиш, юртимиз бойлилари, мустақиллик неъматларини мустахкамлашда бундай серфайз давраларнинг шукухи янада сарбаланд бўлмоқда.

Янгиқўргон туманининг «Исковорот» ширкат ўхвалини аъзолари, яқинда куриб битказилган коллеж талабашлари, кишлоп оқсоқоллари янги илим даргоҳи ҳовлисида мемонларга пешвож чиқдилар. «Заркент» нағис санъат лициейдаги учрашувга эса Чортот туманинаги Пешкўрон, Богоистон ва бошқа қишлоқларнинг жамоатчилиги вакиллари ташриф буордилар. Косоной тумани марказида, шунгидек, «Қўкмой» ширкат ўхвалини лаҳзаалари ҳам учрашув аҳлининг кайфиятини кўтариб, кўнгилларга шоду курримлик баҳш бўлмоқда.

Тадбирларда ҳалқимизнинг ардокли шоирга вилоят хокими, Олий Мажлисимиз Сенати аъзоси Икромжон Нажмиддинов ҳамда Сенатнинг таҳқиқи сиёсат масалалари кўмитаси Содик Сафоевлар ҳамроҳлик килишибди ва тегишли масалалар юзасидан ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашишид.

Наманган учрашувлари чоғида маҳаллаларнинг оқсоқоллари, дала

мехнаткашлари, зиёлилар, талабашлар хузурида Олий Мажлисимиз Сенати мажлисida яқинда кўриб чиқилган долзарб масалалар, бугун жаҳонда кечётган ижтимоий жаравнлар, мустакиллигимизни ва унинг бебаҳо неъмати булган тинчлик ва осоишиталикни, ҳалқимизнинг ҳамижиатлигини янада мустаҳкамлашусида сўз борди. Мехмонлар учрашув аҳлининг кўйдан кўп саволларига жавоб бердилар. Ҳукуматимизнинг ҳалқ фаровонлигини янада юксалтириш ўйлидаги изчил сиёсати моҳияти ҳақида фикр юритдилар. Бу давраларда кўзиги давом этган шеърхонлик лаҳзаалари ҳам учрашув аҳлининг кайфиятини кўтариб, кўнгилларга шоду курримлик баҳш бўлмоқда.

Тадбирларда ҳалқимизнинг ардокли шоирга вилоят хокими, Олий Мажлисимиз Сенати аъзоси Икромжон Нажмиддинов ҳамда Сенатнинг таҳқиқи сиёсат масалалари кўмитаси Содик Сафоевлар ҳамроҳлик килишибди ва тегишли масалалар юзасидан ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашишид.

Зиёвуддин МАНСУРОВ,
Махмуджон ПАРПИЕВ
Наманган.

Суратларда: Поп тумани пахтакорлари.
Турғунбек МАҲКАМОВ оғлан суратлар.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Мирзо Улуғбек номидаги ўзбекистон
Миллий университетида

Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигига ташкил этилган
ОЛИЙ АДАБИЁТ КУРСИ
ТИНГЛОВЧИЛАР УЧУН
ТАНЛОВ ЭЪЛОН
КИЛАДИ

Олий Адабиёт курси бадиий ижод соҳасида истеъодини намоён этиянга, майни интинослик бўйича олий ёки ўрта маҳсус маъмуотта эга бўлган, бадиий ижод конуниятлари ва ижод психологияси оид билимларни ўзлаштиришни бўлган тингловчиларга мўжлашланган.

Курснинг асосий мақсади миллий истиқлол ғоялари мағфунасини чукур ўрганиш, тингловчиларни қадимига ва ҳозирги замон фалсафаси, эстетикини, янти тарих фани ютуқлари, калимий ҳамда бутунги ўзбек, жаҳон маданияти ва алибиётни тараққиётининг асосий тамоилийлари, умуминсоний ва милий маънавияти, онга ва тафакур жаҳасидати янгиликлар билан танишиши, шулар асосида тингловчи истеъодини тўларок рўябга чиқаришга ёрдам бериш, профессионал маҳоратини такомилаштиришади иборат.

Олий Адабиёт курсида ўкув машғулотлари ишлаб чиқаришадан ахралган ҳолда олий борилади. Ўқиши муддати 2 йил. Олий Адабиёт курсига шеълари, насрар аспарлар, алабай-такиийдий мақалалар билан алабай жамоатчилик эътиборини қозондан 35 ёшчага бўлган истеъодидоҳ соҳиблари қабул қилинади. Курсга хорижий мамлакатлардан ҳам тингловчилар қабул қилиши кўзда тутилган.

Тингловчиларни қабул қилиш Республика Олий ва ўрта маҳсус таълимнишириз ҳамда ёзувчилар уюшмаси иштирокида тузилган қабул ҳайъатни томонидан ижодий танлов ҳамда тил ва адабиёт, тарих фанларидан сұхбат — имтиҳон асосида амалга оширилади.

Олий Адабиёт курсига кириучилар қабул ҳайъатига ҳужжатлаши билан бирга ижодий танлов учун аспарлар, иккى нафар ўзбекистон Ҳалқ ёзувчisiши (шоирийнинг ёки фан доктори илмий дарасига эга таникли адабиётшунносининг тавсияномасини топширадилар.

Олий Адабиёт курсига кириучилар қабул ҳайъатига ҳужжатлаши билан бирга ижодий танлов учун аспарлар, иккى нафар ўзбекистон Ҳалқ ёзувчisiши (шоирийнинг ёки фан доктори илмий дарасига эга таникли адабиётшунносининг тавсияномасини топширадилар.

Манзул:

Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчasi.
ЎзМУ, В-бино, 402-хона.

Қунидаги ҳужжатлар
10 октябр гача
қабул қилинади:

1. Ректор номига ариза.
2. Олий ва ўрта маҳсус мазлумот тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси.
3. 086 шаклидаги тиббий мазлумотнома.
4. 3x4 ҳажмада бона фотосурат.
5. Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлумидан тавсифнома.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлик тўғрисидаги ҳужжат шахасин кўрсатилиши.

Мурожаат учун телефон:

46-36-55, 46-36-95.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА

«Чагониён» газетасининг хабар беришича, ўзбек курашининг кайта түглигига ётий йил тўлиси муносабат билан Денов шаҳрида ўзбекистон ҳалқ ёзувчisiши Тоғай Мурод хотирасликни топширадилар.

Самарқандни чөвр киззингининг истеъодидан хайртаданини топширадилар.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Бу йилдаги тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Самарқандни чөвр киззингининг истеъодидан хайртаданини топширадилар.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташкил этилган 14 йиллигини олам жаҳон куонун шодмоник билан нишонлади.

Хотира Ҳалқ тароналари ғоялари мустақиллигига ташки

Хар гал, Тошкентдан парвозди килиб Хоразм воҳаси томон йўл олганингда кўнгилга бир фикр келади — Амударёнинг ахволи бу йил кандай экан, тўлиб-тошик оқаётимизни ёки ингичка камардек чирайшиб, холисланниб ётибдимизкин?

Геродот Мисрин Нилнинг тұхфаси деб атайди. Күш соҳили бўйинда бундан минг йиллар аввал барқ уриб яшнаган Хоразм давлати салтанат ҳам айни шу азим дарёнинг маҳсулни эканлиги сир эмас. Шу боис, дарё хақида, унинг тақдири, келажаги хусусида

ришимеди. Мана, натижани кўриб турибизилар. Бу йил, худо хоҳласа, бутун мамлакатда пахтакорларимизнинг юзи ёруғ бўлади.

Сафаримиз Xива туманинда урашаувлар ўтказини, энг улуг, энг азиз байрамларимиз — Мустакилликнинг 14 йилинига багишланган ва бугун ҳам ажаб бир шукух ила давом эттаётган тадбирларда иштирок этишини, шу баҳонада Эркин ака Самардаровнинг табаррӯк ёшини нишонлашни режалаштирганимиз.

Хиваликлар бу йил 21 минг тонналик хи-

Езувчилар пахта далаларида

манаровин учратдик.

— Бизда иккى мумаммо мавжуд — дейди у биз билан сұхбатда, — шундқонина дарё бўйинда деҳқончилик қиссан ҳам, насослариз иш битмайди. Бирини тузатсан, иккинчи бузилади. Доимо кўз-кулук бўлиб туриш керак. Иккинчи мумаммо — зах сувлар ҳосилдорликка пуртета кетади. Бу йил да и кийинчилигимиз бўлмади. Шунинг узи катта гап. Жаҳон банки туманинда йирик мелиорация лойиҳасини амалга оширимокда. Тармоқдан олган даромадимиз хисобига Беруни музей-мажмуаси курилишини тезлаштирганимиз.

Бундан етти йил аввал фидой сайёх ва мозийшуну Зокиржон ака Машрабов ражбарлигидаги Бобур ҳалқаро иммий экспедицияси аъзолари Беруний ҳазратлари дағи этилган қабрдан олинган тупроқни она юр-

сиз, буюк мамлакатимизнинг буюк эртаси кўз ўнгингизда фоят фусункор бўлиб намоён бўлади.

Эрлиққалъда яқин кунлар ичада яна бир ўкув юрти — санат колекци қурилиши бошланар экан. Бу хушхабар дарёнинг ҳар иккি соҳиҳи ёшлиари, айниқса санъатсеварлар учун нечоғли куоночли эканлигини тасаввур килиш мумкин.

Мутахассисларнинг айтишича, бу йил Амударёдан ўн милиард кубикилометрдан ортиқ сув Оролга этиб бориби. Дарё йўқотган ўзанларини топиб, тусиклардан ошиб ўтиб, баҳри уммонга кўйлибди.

Хирада Мамун академиясининг 1000 йиллигига тайёргарлик ишлари қизигин бормокда. Академия тарбиядиги бўлимларда ўнга яқин иммий-тадқиқот мавзулари бўйича 26 нафар иммий ходими иш олиб боришишоқда. Жумладан, «Археология, тарих ва фалсафа» бўлими ходимлари «Хоразмда қадимиги ва ўрта асрлар ўзбек давлатчилиги тарихи», «Ўзбек халқининг этник тарихида Хоразм воҳасининг ўрни» мавзуларида янги излалар билан банд.

Захматкаш ҳамкашибимиз Шержон Машарипов мухарририк килаётган «Хива тонги» газетасида бир макола ўқиб қордим. Куончак газетхонлардан бирини Хоразмда тўйлар яна авж пардасига кўтарилаётганини, истро-ғарчиллика йўн кўйлаётганини, рақосаларин бехаё қилилар, улар олдиди товланиб-эшилаётган бойиначаларнинг саҳиблилари тўғрисидан ёзди. Шу макола сабаб гап гапга уландин истедодли кўшикли синглимиз Озода Нурсаидова тўғрисидаги гапсўлар аслида асосини мишиш эканлигига ишонч хосил қилдик.

— Бизнинг тўй рақосаларимиз «хорими»ни бориб кўринглар, ана ундан кейин киёсланлар дейдиди, ўша тўйда вибашка тўйларда шахсан иштирок этган сұхбатшодларимиз. Бориб кўрдик ва... кўйлайдик. Ўх! «Эчкига жон кайғуси, кассобга — ёё», деганларидек, бу мишишлар тифайи кимлардир кассета сотиги чўнгатани тўйлариди олиб.

Сафар давомидан бошқа яна кўлпаб учрашувлар, мулоқотлар бўлиб ўти. Халқимиз накадар ихолоси, бағри кенг ҳалқ. Эркин Самандаровнинг «Хоразм фарзандим» деб номланган шеърини бу ерда билмайдиган киши йўк десам, муболага бўйлас. Ошик Эркини, Матназар Абдулхакими мириқиб тингламасалар, йўлчилари жойига тушмайди.

Беруний туманиндан ўтиб Эллиққалъя, ҳамкинимизни қадим ўтишига гуво заминга кириб борамиз. Бугун бу ер мустакиллик шарофати билан замонавий шаҳер кўйғасини эслатувчи сўлим бир масканга айланган. Бу ерда ўтказилгаётган кўллаб маданий-маврий тадбирлар, ибратга лойик ишлар тўғрисидаги газетамида аввал ҳам ёзганимиз. Туман ҳокимлиги биноси олдида кўзларидан куончор порлаб турган Фермер Алишер Йўлдошевни учратдик. 60 тонналик режа бажариганлиги тўғрисидаги шуҳшабар олиб келибди.

«Кўриқизобдо» фермер ҳўжалиги фаолият кўрсататанини айтиши. Улар зиммасига вилоятнинг 275 минг тонналик хўжиномини яратиш масъулияти юқланган. Албатта, киска сафар давомидаги уларнинг ҳаммаси билан танишиш кийин, аммо кўпчилик фермерлар бу йил ишни ҳар жihatдан тўғри ташкилни кўрсатдиганни айтиши.

«Чорвадор» фермер ҳўжалиги териими-

дан режани аллақачон уддалаб кўйгани шундқонина сезилиб турди.

— Пахта бу йил тош бояспити, — дейди у хосил дааларига нигоҳ ташлаб. — Даромадимиз яхши бўлади. Деҳон деганинг очиқ осмондиста ишлайди. Хосил тақдири гоҳ ўзига боғлиқ бўлади, тоғиши бўлмайди. Аммо бу йил кўнглимини рашван. Режага кўшишма яна 15 тонна пахта топширимокимиз.

«Чорвадор» фермер ҳўжалиги териими-даги дааларига ишлайди. Кизигин саломлашувдан кейин шеърхонлик бошланниб кетди. Эркин Самандаров, Жуманий Забборов, Махмуд Таир, олим Нурий Абдулхаким — ҳаммаси пастга, олтиндек товланинг оқаётган дарёга тикиламиш. Бу ерда пахта йигим-теримни аллақачон бошланниб кетган, янги хосил хирмонлари кўзга ташланади.

Кейинги йилларда суруклари давом этган курғоқчилик, сардага тизимлигидан бўлди. Ахолистар курғоқчиликни кўрсатди. Юзага келган муммалорларни бартарға этиш чора-тадбирлар кўрди, бутун мамлакат Амударё сохилиларига ёрдам кўлнини чўзди. Аммо кўкдан нахот келмас бу билан ҳам иш битмас экан. Бу йил Оллоҳнинг рахмати ёғиди гўё.

Бу хусусдаги сұхбатимиз аэропортнинг ўзидаёт қизиб кетди. Бизни кутиб олишга чиккан ҳамкасларимиз — танини адид Эркин Самандаров, Хамзининг чарочи бўлмас шоири Ошик Эркин, журналист Янгибий Кўчкоров сұхбат мавзузини пахтага буришади:

— Бу йил пахта йилга бўлди. Аксарий далаларда чаноқлар кўлди очибди. Терим кундан-кунга авж оляпти. Ҳаммасини ўзларнинг кўрасизлар. Одамларнинг кайфийати яхши. Бу йил үзимизни бир кўрсатамиз дейишилди.

Бу гап негони ҳақиқат эканлигига ўша куниёт, республика кишилек ва сув ҳўжалиги вазирининг биринчи ўрбинласари Абдуваҳид Жўраев билан пахта далаидаси бўлган сұхбатимиз чоги ишонч хосил қилдик.

— Амударёнинг ҳар иккиси соҳида ҳам бу кунларни узоқ кутиши, — дейди у пайкал оралади боран эканмиз. — Мен аз сурхон дарёнига кетди. Танасида ҳамароти нима эканлигини яхши биламан. Бу йил гўзага айни зарур бўлган офтоб нури бу ерларни боз томонларига нисбатан ҳам кўп бўлди. Пахтакорлар гўзани алоҳида меҳр билан парвариш килилар, зараркунандалар ривожига йўл берди.

Дарё бўйидаги пайкаллардан бирида нақд деҳонча кийин, юзи кўшиб нурида тобланган туманномида кутиши. Таъбир жоиз бўлса, бу йил беруний ва Эллиққалъда пахтадан ташкири... куонч йилини ҳам бўлибди. Улуг ваданадиши Абу Райхон беруний түгилган тадқиқатни кўнглини ташкирига ўтилди. Ишонинг турлиларидан бирини айтадиганни кўнглини ташкирига ўтилди.

Амударёнига ўтилган тадқиқатни кўнглини ташкирига ўтилди.

— Бу йил пахта йилга бўлди. Аксарий дала-

ларда чаноқлар кўлди очибди. Терим кундан-кунга авж оляпти. Ҳаммасини ўзларнинг кўрасизлар. Одамларнинг кайфийати яхши. Бу йил үзимизни бир кўрсатамиз дейишилди.

Бу гап негони ҳақиқат эканлигига ўша куниёт, республика кишилек ва сув ҳўжалиги вазирининг биринчи ўрбинласари Абдуваҳид Жўраев билан пахта далаидаси бўлган сұхбатимиз чоги ишонч хосил қилдик.

— Амударёнинг ҳар иккиси соҳида ҳам бу кунларни узоқ кутиши, — дейди у пайкал оралади боран эканмиз. — Мен аз сурхон дарёнига кетди. Танасида ҳамароти нима эканлигини яхши биламан. Бу йил гўзага айни зарур бўлган офтоб нури бу ерларни боз томонларига нисбатан ҳам кўп бўлди. Пахтакорлар гўзани алоҳида меҳр билан парвариш килилар, зараркунандалар ривожига йўл берди.

Хар лаҳзаси гўзалдир

Ўн тўрт йил... Тарихан фоз киска сұхбатига. Лекин ўзи оғизига ўтса, сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўзини ишлайди. Сенинг ҳам бир чекканг ўтирилини кеттандиган бўлар экан. Кўпдан-кўп илосмандар

батар ишлайди. Шундайни ўз

Хис, ички дард кишининг қалбини эмириб юборади. Бундай вактда киши ўзиниң қаергина бўлмайди, ўзининг дардига бошаларни шерик килиш, юрагини бўшатиш хошини кишига азоб бериш дарахасига етади. Шу вактда кўл каламга боради...

Шеър машк килиш, шеър ёзиш эмас.

Иходнинг боши — ўзвининг мувозанатдан чиқиши, конкрет асар эса ўзининг ифодасидир.

— Сен нима учун олдингга ҳамиша ойнан кўйib ўтирасан, хуснинг билан фахрланмоқчимисан?

Абдулла ҚАҲХОР

УЯТ ОДАМНИНГ КЎКСИДА БЎЛАДИ

— Йўк, ўзимни ўзим кўриб ўтираман. Чунки ўзимдан булак њеч кимим йўк.

Яхши ёзомаганинги кечириш мумкин, лекин яхши ёзиши истамаганинг

Шайх Саъдийнинг ҳикматли сўзи бор: ха бир хурган ити куба берсанг, манзизида қаочон етасан?

Адабиёт —
хунар, уни касб-
га айлантириб
олган ўзвичи ол-
мага тушган кур-
тдан фарқ киль-
майди.

Пораҳ ўлар а-
тўғрисидага асар
ёзиш керак эмас,
булар асарга ар-
зимайди, дейиши-
ди. Бу мунифи-
кона гап...

Бу киши
кулкожа айтилади-
ган ишлар билан
овора.

Карьеристлар
борми? Ҳар карй-
еристлар борки.

Асалим тилимда, заҳарим — дилим-
да.

— Мактаблардан саводсиз болалар
чиқаётиди.

— Бу гапларни сенга қайси ҳалқ душ-
мани айтди?

У замонда рост ёлғонни кўрса икки
букилил салом берарди.

Ҳар бир мансабдор ўзидан юкорига
рост гапни айтмайди.

Бирордан сўраш учун ҳам билиш ке-
рак.

Агар яхшилик гараздан холи бўлма-
са, ёмонликдан фарқи қолмайди.

Ит очиқ қолган қозонни ялади.

Тўпловчи: М. ХОЛИКУЛ ўғли

ни кечириш мумкин эмас.

Галати-ғалат «назария»лар ўзи
кўкариб, ўзи куриб ётилти. Бир вакт-
лар ижобий қархамонсан асар бўлиши
мумкин эмас деган «назария» чиқкан
эди, ҳозир комедияда ижобий қархамон
(булиши) шарт деган «назария» ўрмалаб
корипти. Бунака ҳодисалар билан њеч
кимининг иши йўк.

Одамни қитиқлайдиган, хафа
қиладиган гаплар кўп бўлгандан кей-
нин бирор шарбат иҷиб, бирор курку
сун иҷиб гаплашади... Нима бўлса
ҳам гаплашани яхши, ҳамма гапни
ичига ютиб, мудом башарангизга
қараб илжадиган одамнинг юзи кур-
син!

Унинг хафа бўлганини авзойидан,
қиммишидан билиб бўлмайди, бу ҳафа-
чилик ўтгандан кейин қанчалик сунонга-
нидигина билиб бўлади.

Ёлғизликнинг ўзи бир тутқунилдири.
Ит очиқ қолган қозонни ялади.

бадий оламини бойитища
кетта ахамият касб этилти. 2007 йили
Абдулла Қаҳхор таваллудига 100 йил тўлади.
Юйбиль тантаналарининг асо-
сий қисми ўзвининг ўй-му-
зейдид ўтишини назарда ту-
тиб, бинони таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили адаб ту-
ғилган 17 сентябр куни у
яшаб ўтган хонадонда якин

норматов ана шу тадбир
ҳақидаги ўз фикрларини билдириб ўзиган дегандаги: «Аб-
дулла Қаҳхорнинг ҳаёт ва ада-
бий ҳақидаги қозғоз тушма-
ған гоят нозик гапларини
ашитганлар бор. Ёзувчи вафо-
тидан сўнг, мана салмак кирк
иътиди, ҳар йили адаб ту-
ғилган 17 сентябр куни у
яшаб ўтган хонадонда якин

ётган адаб ўйтгиларини, аро-
ризм даражасидаги образли
ибораларни ёзиб олиб, тўплаб нашр этишдек сабоб
ишига кўп урадиган бир азмалт
қархамоншунос майдонга чиқи-
шини жуда жуда истар эдим».

Дарҳақиқат яхшиликни билдириб
холи яхшиликни таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди
холи яхшиликни таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Абдулла Қаҳхор ўй-му-
зейдид мансакнинг ташриф
бўйргон ҳар бири яхшига бир
мансабдор ўзидан юкорига
рост гапни айтмайди.

Унинг душманларни яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Шахноза ЭРГАШЕВА,
Абдулла Қаҳхор
ўй-музейининг
катта илмий ҳодими

Унинг душманларни яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Сенинг душманларни яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Дарвозангилини яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Мухаббат — гапшлари соғинч ва хиж-
рон оловида пишган, лойлари кўз
шашларидан корилган, баландлиги умид
ва орзулардан кўтарилиган, мардлик ва
фидойлилардан зинайтланган ва садоқат
туфайли абадиятга юз тутган миноради.

Хасталар соғайишни қанча исташла-
шар, кексалар ҳам ўшилни шунча
кўмайдилар.

Саноғи бор нарсаннинг чеки ҳам бор.

Ўзини унтишиб яшаган одамни эслаш
кийин.

Мухаббат бизни ўшил сари етак-
лади. Ўлимдан кочишнинг энг яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

У факат сени севганида, кўлидаги
телефон ҳадеб жиринглавермасди.

Сенинг душманларни яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Дарвозангилини яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Мухаббат жасорат кўрсатмаган
ошикнинг жанг майдонидаги келиб жанг-
шашларни яхши.

Вақт олтинга ўхшайди, унинг эва-
зига истаган нарсаннинг эришишингиз
мумкин.

Дарвозангилини яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

Мухаббат чанглор қонунiga бўйсун-
нади. Ҳар йили иътиди

Хаёлда пишиб, сўнгти нуқтаси қўйил-
гач, биринчи сатри ёзил башлаган
асарнинг умри узоқ бўлади.

У шу кадар кайгура ботган эдик, ов-
катдан бошқа њеч нарсадан лаззат
толмасди.

Юз ёшдан ошган Ҳакимжон кори
йўччилик замонлари ҳақида гапирав-
тишади деган эдилар: «Мен, маҳ-
си-ковушим йиртилмасдин деб, Марғи-
лондан Шоҳимардонга объ-яланг бориб
келган одамман».

Одамнинг калбига ҳавога ўхшайди.
Канчалик катти сикилса, шунчалик куч-

и «портгайди».

Ҳасислик муҳаббатни заҳарли илон
чакандай ўладидари.

Ўзини куткаршига уринган одамгаги-
ни ўзгаришади.

Муҳаммад ИСМОИЛ

ҲАҚМАТГА МОЙИЛ ФИҚРЛАР

Чин олим хар
бири китоби, мақо-
ласи, тақриз би-
лан мушоҳадаси
кенг, кинни кирк
ёпра китобхон —
муҳақкислар синовидан ўтиб
боради. Академик Баҳтиёр
Назаров — серхос олим:

тадқиқотлар, дарслик китобла-
ри, ўзимизда ва хорида чоп
этталган юзлаб мақолалари
бор. Мамлакатимиздаги фил-
олог талаба — бақалавлар-
нинг ҳаммаси етук олимлар
жамоаси, жумладан, Б.Назаров
аъзом малиғифлар жамоаси
тадқиқотлардан дарслик ай-
ниятни ўзимизда ишлаб олдиган
хорида.

Баҳтиёр Назаров Ҳамза, Ойбек, Гафур
Гулом, Ҳомил Ҷӯбий, Матъуб Кўшконов,
Салоҳиддин Мамажонов, кўплаб шоир, ўзувчилик
иҳодиги, яхшиликни таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

бадиённи ёзиган олдиган

хорида.

Маддошлик — эстетик жараён,

асардан гўзалликни нозик ва

чукур хис этмоқ, Бадиён

асарни ич-ичидан хис

клиши шунчалик мушкул

екан, санъаткор бадиён олп-
шиларни ўзиган олдиган

хорида.

Баҳтиёр Назаров Ҳамза, Ойбек, Гафур
Гулом, Ҳомил Ҷӯбий, Матъуб Кўшконов,
Салоҳиддин Мамажонов, кўплаб шоир, ўзувчилик
иҳодиги, яхшиликни таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

бадиённи ёзиган олдиган

хорида.

Маддошлик — эстетик жараён,

асардан гўзалликни нозик ва

чукур хис этмоқ, Бадиён

асарни ич-ичидан хис

клиши шунчалик мушкул

екан, санъаткор бадиён олп-
шиларни ўзиган олдиган

хорида.

Баҳтиёр Назаров Ҳамза, Ойбек, Гафур
Гулом, Ҳомил Ҷӯбий, Матъуб Кўшконов,
Салоҳиддин Мамажонов, кўплаб шоир, ўзувчилик
иҳодиги, яхшиликни таъмилаш, яхши
иътиди. Ҳар йили иътиди

бадиённи ёзиган олдиган

хорида.

Маддошлик — эстетик жараён,

асардан гўзалликни нозик ва

чукур хис этмоқ, Бадиён

асарни ич-ичидан хис

клиши шунчалик мушкул

екан, санъаткор бадиён олп-
шиларни ўзиган олдиган

хорида.

Маддошлик — эстетик жараён,

асардан гўзалликни нозик ва

чукур хис этмоқ, Бадиён

асарни ич-ичидан хис

клиши шунчалик мушкул

екан, санъаткор бадиён олп-
шиларни ўзиган олдиган

хорида.

Маддошлик — эстетик жараён,

асардан гўзалликни нозик ва

чукур хис этмоқ, Бадиён

асарни ич-ичидан хис

клиши шунчалик мушкул

екан,

Жуманиёз ЖАББОРОВ,
Ўзбекистон халқ шоири

ДҮСТОНА ҲАЗИЛЛАР

Жонрид АБДУЛЛАХОНга
Бошлари шеърдан — насрар ўти у,
Бир қасрдан бир қасрга ўти у.
Ҷон Рид бир талал вазмин китоб,
Ул асрлар бил асрар ўти у.
Ёзгани ёйлди кўп юрт-элга ҳам,
Тақдим этсанг, арзигай Нобелга ҳам.

Носир ФОЗИЛга
Бўлди ижод унга тақдирдан нозил,
Мехнат билан бўлди у Носир Фозил.
Киссаларни гўзлар энур ҳар боби,
Пиеса ёзмай, бўлди санъат арабби.
Агар ёса... санъа яшиш кетарди,
Кўп «косиблар» инши ташлаб кетарди.

Махмуд ТОИРга
Ким меҳнатта меҳр берди бойир бўлди,
Кўп юртларни кезган одам-зойр бўлди.
Ишк ўйлди ким ўзини койир бўлди,
Ўша одам бир кун гўзал шоир бўлди.
Ўшал одам ким, деб мендан сўрасалар,
Айтуманки, ўша — Махмуд Тоир бўлди.

Зулфия МУМИНОВАга
Дарчангни ючага очиб, бош кия,
Ўз шеърин шивирлаб борар Зулфия.
Оромижон энур ҳар битта сатри,
Улардан тарафадар бахорнинг атри.
Агарни шеърида шунчалар мазмун,
Демак, юки ҳам бор салмоқли, вазмин.

Жаҳонгир МИРЗО чизган суратлар.

Бир энлик куплов

Бутун элликка тўлиб
Полюн бўлган Нурулло,
Ўн китоби чоп бўлни
Шодмон бўлган Нурулло.

Манглайи оқ, кўзи тўк,
Осудароқ рўзи ўйк...
Тили чақмоқ, сўзи ўк
Осмон бўлган Нурулло.

Ортиб назм отига
Шон келтирип зотига,
Шахар матбуотига
Султон бўлган Нурулло.

Энди ёшири, қаридир,
Йўлдан қайтмас баридир.
Асал фарзандлари бир
Карон бўлган Нурулло.

Гоҳо портлаб аламдан,
Қасд олади қаламдан.
Янгамизга эгамдан
Эҳсон бўлган Нурулло.

Киё боқмай «ҳарам»га,
Сочи тарам-тарамга...
Нечи қоши қаламга
Армон бўлган Нурулло.

Алқар жонажон шахри,
Ва «Каттакўрғон» нахри.
Гулларга тўлиб бағри
Бўстон бўлган Нурулло.

Ҳар тун ҳар қайди хобгоҳ,
Бу қандайин шитоб, оҳ?
Манзили goҳ Китоб, goҳ
Риштон бўлган Нурулло.

Үй, пул... деган муаммо
Айлар экан овбора,
Тошкент — Самарқанд аро
Сарсон бўлган Нурулло.

Тўйлариди ҳам меҳмон,
Ҳам мезбон — Ҳижрат,
Жўлмон...

дан эсига тушиб:

— Ўзимини кўргим келяпти. Уни авайланг, исимини Анвар кўйинг. Нур дегани. Майос отларни ёмон кўраман... мен энди борай...

Кўллари шалвираб тушиб...

— Йўк, — рассом ўқирганча унга ташланди, — кетма!

Шундан сўнг, уч ийл уйдан ташқари-чимдади. Ўн ишхонага айланди. Коғоз, қалам, бўёқ, ранглар унинг дардларга, изтиборларга тўлган хәтичининг овчини бўлди.

Чакалонки катта опаси ўраб-чирмаб етти болалиси устига олиб кетди. Шу кунларда опасидан яки суючими, сирдози, кўмакчиси йўқ эди. Бор топган-тутганини унинг уйига ташиди. Машинанинг янглигича поччасига берип кўйди. Қаерга бормасин жомадонини кийм-кечкаларга тулазаб келарди.

Бола тўрт ўйгача отасидан бегона-сирб юрди. Гап уқадиган бўлгач, ҳар қалал иммаси таъсирида бўлса керак, отасини кутадиган, согинагидан одат чиқарди. Бола табитан тунд, индамаси отасидан ўзи кизиктириган барча саволларига жавоб берини талаб киларди, жавобидан қониқмагунча ҳоли-жо-

нига кўймасди. Гап орасида эса тинмасдан онасини сўрар, ярасини баттар янгилади. Аммаси бола кўнгли учун унинг онаси узоқда, факат самолёт бўлан борадиган жойда, дўхтира ётганлигини, тузалса ҳадемай келиб қолишини айтган, ёш гўдак юрагида ёқимли

лигини... — алам билан стол устидаги чиройли вазани полга улоқтириди.

— А-а!... — боланин кўзлари катта-катта оғизланаётган гужанак бўлип олди, сўнг тиришиб, калтирай бошлиди.

Отаси кайфи учб телефонга чопди, кўншиларига юргуриди...

Ўғли борай ой каттасида ётди. Юргида жиддий ўзғарши бор, туктаконок бўлини хавфи якин, каттик кўрккан дейишиди. Опаси тўкиган ёлғонда эр-

какиши хис этолмайдиган аллақандай нозик сир яширинганини тан олди:

— Кеинир, болажон, мен сени алдадим. Ароқ иянган эдим, маст эдим. Онан узоқда даволанятири. Биласан-ку, ахир, мен ҳар доим унга кўрганин бораман.

Боланинг кўзлари чараклаб кетди. Бахт уфурди. Ишонч болиб кеди. Гудак тез орада бу кўнглигиздан воқеанинга унтиди. Бегубор тасаввурлари билан янга топшиши. У энди ҳеч қаноч отасидан она ҳақида сўрамасди. Ноҳу гаплар эшишидан, отасининг феъли ёмонлигидан, алдамлигидан зада бўлиб қолган эди.

Фақат сўзасиз, садосиз маъюсигина кўзлари билан сўрайди. Отасининг ни-

гоҳлари эса бемаъно.

Рассом уйланди... Ҳар қалай, ўғли тузалиб кетган бўлса-да, уни тез-тез дўйтилар кўригидан ўтказиб турди.

Софиги ҳақида кайруди. Вафот этганини яна тушуда кўра бошлиди. Алазамондан бўён тушларига кирмай кўйганди. Боласига озор етганини сездимикан?

Боласи камдан-кам одамларгагина наиси этадиган мўйизизавий, мухаббат-дар яраган эди-ку. Уни ноҳаҳ хафа киди. Оддингидаги қасал бўл қолса-я!

Энди нима қилиш керак?.. Рассом ўрнидан турбай айвонга чиқди. Тамакни буркситиб ичишга тортаркан, ён то-

мандаги хонага совуқ, беварпо нигоҳ ташлади...

У ерда қисматнинг энг азоби дамларига гирифткор бўлган меҳрибон, мунисибир АЭЛ, хафо билан лим-лим кадахларни ҳар қуни симираётган сабротатли АЭЛ уй гўдаги билан күшади. Гоҳ союзига болалари ути чўтари. Гоҳ союзига болалари ути очилиб колишидан кўркиб, гоҳ...

Рассом деразадақ оғиз кираётган тунга најот билан бир пас термулиб турди-да, сўнг ўйлининг ёнига кайди. Эглиб сочларидан ўтиб кўйди. Дера-задад эса қоп-кора тун қира бир нигоҳ уларга жуда маъюс, жуда гамгин боқиб тургандай эди...

СУРҲА

бир умид ўйғотган, шунга ишонтирган эди. Бир куни ичib келганида, ўғилчани хархаша килиб колди...

— Ойинни қачон олиб келасиз?..

Бунака саволларига бирон нима вахилдаган ота отриб доз беролмаслини билдиб, бакириб борди. Қаончага чиддат мумкин. Энди унинг гап английдан ўши. Майли билисин. Кайтагнга ёлғонларга чек кўйилади. Умиди узиб, ҳамма кийнолар бархан топади.

— Онан ўйган, тушундингти? Сени туктап пайт ўлган. Эвазига сен дунёга келгансан. Мен уни ўз кўлларим билан ёмонлигидан ўзи кизиктириган? Каро ерга мана шу кўлларим билан ўзим кўмганиман. Энди билгандирсан унинг қаерда-

лигини... — алам билан стол устидаги чиройли вазани полга улоқтириди.

— боланин кўзлари катта-катта оғизланаётган гужанак бўлип олди, сўнг тиришиб, калтирай бошлиди.

Отаси кайфи учб телефонга чопди, кўншиларига юргуриди...

Ўғли борай ой каттасида ётди. Юргида жиддий ўзғарши бор, туктаконок бўлини хавфи якин, каттик кўрккан дейишиди. Опаси тўкиган ёлғонда эр-

какиши хис этолмайдиган аллақандай нозик сир яширинганини тан олди:

— Кеинир, болажон, мен сени алдадим. Ароқ иянган эдим, маст эдим. Онан узоқда даволанятири. Биласан-ку, ахир, мен ҳар доим унга кўрганин бораман.

Боланинг кўзлари чараклаб кетди. Бахт уфурди. Ишонч болиб кеди. Гудак тез орада бу кўнглигиздан воқеанинга унтиди. Бегубор тасаввурлари билан янга топшиши. У энди ҳеч қаноч отасидан она ҳақида сўрамасди. Ноҳу гаплар эшишидан, отасининг феъли ёмонлигидан, алдамлигидан зада бўлиб қолган эди.

Фақат сўзасиз, садосиз маъюсигина кўзлари билан сўрайди. Отасининг ни-

гоҳлари эса бемаъно.

Рассом уйланди... Ҳар қалай, ўғли тузалиб кетган бўлса-да, уни тез-тез дўйтилар кўригидан ўтказиб турди.

Софиги ҳақида кайруди. Вафот этганини яна тушуда кўра бошлиди. Алазамондан бўён тушларига кирмай кўйганди. Боласига озор етганини сездимикан?

Боласи камдан-кам одамларгагина наиси этадиган мўйизизавий, мухаббат-

дар яраган эди-ку. Уни ноҳаҳ хафа киди. Оддингидаги қасал бўл қолса-я!

Энди нима қилиш керак?.. Рассом ўрнидан турбай айвонга чиқди. Тамакни буркситиб ичишга тортаркан, ён то-

мандаги хонага совуқ, беварпо нигоҳ ташлади...

У ерда қисматнинг энг азоби дамларига гирифткор бўлган меҳрибон, мунисибир АЭЛ, хафо билан лим-лим кадахларни ҳар қуни симираётган сабротатли АЭЛ уй гўдаги билан күшади. Гоҳ союзига болалари ути чўтари. Гоҳ союзига болалари ути очилиб колишидан кўркиб, гоҳ...

Рассом деразадақ оғиз кираётган тунга најот билан бир пас термулиб турди-да, сўнг ўйлининг ёнига кайди. Эглиб сочларидан ўтиб кўйди. Дера-задад эса қоп-кора тун қира бир нигоҳ уларга жуда маъюс, жуда гамгин боқиб тургандай эди...

Фақат сўзасиз, садосиз маъюсигина кўзлари билан сўрайди. Отасининг ни-

гоҳлари эса бемаъно.

Рассом уйланди... Ҳар қалай, ўғли тузалиб кетган бўлса-да, уни тез-тез дўйтилар кўригидан ўтказиб турди.

Софиги ҳақида кайруди. Вафот этганини яна тушуда кўра бошлиди. Алазамондан бўён тушларига кирмай кўйганди. Боласига озор етганини сездимикан?

Боласи камдан-кам одамларгагина наиси этадиган мўйизизавий, мухаббат-

дар яраган эди-ку. Уни ноҳаҳ хафа киди. Оддингидаги қасал бўл қолса-я!

Энди нима қилиш керак?.. Рассом ўрнидан турбай айвонга чиқди. Тамакни буркситиб ичишга тортаркан, ён то-

мандаги хонага совуқ, беварпо нигоҳ ташлади...

У ерда қисматнинг энг азоби дамларига гирифткор бўлган меҳрибон, мунисибир АЭЛ, хафо билан лим-лим кадахларни ҳар қуни симираётган сабротатли АЭЛ уй гўдаги билан күшади. Гоҳ союзига болалари ути чўтари. Гоҳ союзига болалари ути очилиб колишидан кўркиб, гоҳ...

Рассом деразадақ оғиз кираётган тунга најот билан бир пас термулиб турди-да, сўнг ўйлининг ёнига кайди. Эглиб сочларидан ўтиб кўйди. Дера-задад эса қоп-кора тун қира бир нигоҳ уларга жуда маъюс, жуда гамгин боқиб тургандай эди...